

STORTINGET

Innst. 192 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:57 S (2022–2023) og Dokument 8:71 S (2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om en kraftfull satsing på lokal energiproduksjon og -sparing og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kim Thoresen-Vestre om en plan for enøk

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Dokument 8:57 S (2022–2023)

I Dokument 8:57 S (2022–2023) fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen innføre et krav om solcelleanlegg på alle offentlige bygg over 250 m². Kravet må gjelde fra utgangen av 2025 for stat, kommune, fylkeskommune og offentlig eide selskaper. Regjeringen bes legge fram en plan for innføringen av dette senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.
2. Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for solenergianlegg på tak av blokkbebyggelse og næringsbygg, og vurdere det samme for all annen bebyggelse hvor ikke særlige hensyn gjelder.
3. Stortinget fastsetter et mål om å ha installert solkraft tilsvarende produksjon av 10 TWh innen 2030, og ber regjeringen komme til Stortinget med en

plan for å nå dette målet senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023. Planen må gi et rammeverk for bakkemonterte solkraftverk og vise hvordan utbygging kan skje med få inngrep og lavt konfliktnivå.

4. Stortinget ber regjeringen utvide tilskuddsordninger for solenergianlegg gjennom Enova til landbruk og mindre bedrifter.
5. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om hvordan kommunene gjennom plan- og bygningsloven kan pålegge lokale energiløsninger som solenergi og bergvarme i reguleringsplaner.
6. Stortinget ber regjeringen lage en plan og en virkemiddelpakke for installasjon av bergvarmepumper i alle bygg som har vannbåren varme og ikke er tilknyttet fjernvarme. Stortinget ber regjeringen om at denne planen presenteres i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023.
7. Stortinget ber regjeringen skjerpe krav til energifleksibel oppvarming i byggteknisk forskrift, og vurdere et krav om at energifleksible varmesystemer skal dekke minst 80 pst. av oppvarmingsbehovet for bygg over 500 m².
8. Stortinget ber regjeringen sørge for at støtteandelen til bergvarmepumper reflekterer at dette er en svært energieffektiv teknologi, og en stabil varmekilde som bidrar mest i energisystemet når behovet er størst.
9. Stortinget ber regjeringen følge opp klimaforliket fra 2012 og bygningsdirektivet fra 2010 og innføre krav til nesten nullenerginivå i byggeforskriftene.
10. Stortinget ber regjeringen innføre en støtteordning for nye bygg som dokumenterer energibruk som er 50 pst. lavere enn krav i gjeldende forskrifter. Stortinget ber om at denne støtteordningen innføres så

raskt som mulig og avvikles når krav til nesten nullenerginivå for nye bygg er innført.

11. Stortinget ber regjeringen bruke levert energi som målepunkt ved innføring av nesten nullenerginivå i byggeforskriftene for at bruk av varmepumper og egenproduksjon av solstrøm skal likebehandles med andre teknologier.
12. Stortinget ber regjeringen etablere et utvidet investeringsprogram for biogass gjennom Enova og/eller Bionova, med et tallfestet mål for økt produksjon.
13. Stortinget ber regjeringen lage en plan med virkemidler for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass.»

Unntatt er forslagene 1 og 9, som foreslås behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav c (avvises).

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Dokument 8:71 S (2022–2023)

I Dokument 8:71 S (2022–2023) fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for energiøkonomisering av alle sektorer i løpet av 2023.
2. Stortinget ber regjeringen sette et mål om at det totale energiforbruket i bygg ikke skal overstige 69 TWh i 2030. Stortinget ber regjeringen innen revidert nasjonalbudsjett for 2023 legge fram en plan for hvordan regjeringen skal rapportere på målet.
3. Stortinget ber regjeringen gi Enova et tilleggsmandat om å bidra til energieffektivisering gjennom målrettede tiltak for husholdninger. Tilleggsmandatet må sikre støtte til moden teknologi som gir raske reduksjoner i strømforbruket. Tilleggsmandatet skal være på plass innen mars 2023.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Kenneth Engvoll Løland, Siv Mossleth og Ole André Myhrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion

Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Røpstad, viser til de to representantforslagene. Komiteen har besluttet å behandle forslagene i en felles innstilling. Komiteen viser videre til Olje- og energidepartementets svarbrev av 20. desember 2022 og 24. januar 2023. Brevene følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen allerede jobber med flere initiativer innen Enøk og lokal energiproduksjon, herunder utvidelse av plusskundeordningen, fjerning av barrierer mot lokal energiproduksjon, lovarbeid om krav til energikartlegging i store foretak (over 5 GWh) og krav til gjennomføring av kostnytteanalyser for bruk av overskuddsvarme ved etablering av nye kraftverk, industriannlegg og energiproduksjonsanlegg og fjernvarme- og fjernkjøleanlegg med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt (varmeeffekt) og datasenter med mer enn 2 MW samlet elektrisk effekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til Energikommisjonens anbefalinger for en sterkere kraftbalanse frem mot 2030. Disse medlemmer legger til grunn at regjeringen kommer til å følge opp Energikommisjonens rapport med en konkret plan med klare måltall for ny kraftproduksjon og energieffektivisering frem til 2030. Disse medlemmer har forventninger om at temaene som berøres i representantforslagene, vil inngå i regjeringens plan i form av konkrete virkemidler for å nå planens målsettinger.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova har tilgjengelig støtteordninger for energieffektivisering med moden teknologi i tråd med vedtak 21 (2022–2023) senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023) hvor Stortinget samlet seg om 12 anmodningsvedtak for blant annet å utløse mer solenergi og gi Enova et tilleggsmandat om å bidra til energieffektivisering med moden teknologi. Flertallet mener at regjeringen burde være kommet lenger med å implementere disse vedtakene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til Energikommisjonens rapport NOU 2023:3, som legger stor vekt på energieffektivisering og peker på et potensial opp mot 20 TWh. Kommisjonen peker på behovet for en koordinert innsats fra myndighetene, med mål og virkemidler skreddersydd for de ulike sektorene.

Disse medlemmer mener at det er behov for handling raskt, og raskere enn i dag. Energieffektivisering og lokal energiproduksjon er konfliktfrie måter å skaffe mer energi på og er lavhengende frukter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Norge nylig har forpliktet seg til en internasjonal naturavtale med mål om å verne 30 pst. av naturen innen 2030. Arealendringer er en enorm trussel mot arts- mangfold og naturen, både i Norge og globalt. Utbygging av kraft kan ha betydelige konsekvenser for lokal natur og lokalt miljø. Skal målet i naturavtalen nås, må naturhensyn ivaretas i alle politiske vedtak, også i energisaker.

Disse medlemmer mener at regjeringen må legge til rette for å utnytte mulighetene som ligger i lokal energiproduksjon, lokal energilagring og omsetning av energi mellom bygg, men vil understreke at den mest natur- og klimavennlige energien er den vi ikke bruker. Energikommisjonens rapport «Mer av alt – raskere» (NOU 2023:3) viser at det er et enormt potensial i energisparing og -effektivitet, men at det haster å komme i gang. For at dette potensialet skal kunne utnyttes, er det avgjørende at energisparingstiltak med umiddelbar eller rask effekt er tilgjengelig for alle, uavhengig av størrelsen på lommeboka.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Energikommisjonens rapport, hvor det fremgår at Norge bør sette seg mål om 20 TWh energieffektivisering innen 2030. Dette utgjør 1/3 av innsatsen for å styrke kraftbalansen innen 2030. 2/3 av innsatsen må ifølge rapporten komme i form av ny kraftproduksjon fra vind, vann og sol.

Disse medlemmer viser til at Høyre i vårsesjonen 2022 utarbeidet en alternativ energimelding og fremmet en rekke av tiltakene fra meldingen som forslag i Stortinget, herunder tiltak for å realisere mer solenergi, biogass, bergvarme og annen termisk energi og tiltak for mer energieffektivisering.

Disse medlemmer understreker at Høyre satte av midler i sitt alternative statsbudsjett for 2023 til energieffektivisering, og at Enova har ubrukte midler som kan tas i bruk til dette formålet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 25 S (2022–2023) og påpeker viktigheten av at regjeringen gjennomfører vedtatte tiltak snarest mulig for å øke sjansene for å lykkes med intensjonene bak forslagene fremmet i Dokument 8:57 (2022–2023) og Dokument 8:71 (2022–2023), og viser for øvrig til Dokument 8:64 S (2022–2023) og Dokument 8:79 S (2022–2023) med forslag til konkrete tiltak for å oppfylle naturavtalen, stanse nedbyggingen av natur og oppnå arealnøytralitet.

2.1 Tilrettelegging for mer solenergi

Komiteen vil påpeke at det kan ligge store muligheter i effektiv utnyttelse av solenergi, og viser til at det er bred enighet om at unødvendige regulatoriske og administrative barrierer for realisering av mer solenergi bør fjernes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at Norge allerede ligger et godt stykke bak andre land det er naturlig å sammenligne seg med når det gjelder utbygd solkraft. I 2021 utgjorde årlig solkraftproduksjon 1 promille av Norges totale kraftproduksjon, ifølge Solenergiklyngen. Dette kan endre seg raskt: Sverige har nesten tidoblet sin installerte kapasitet fra 2016 til 2020. I Norge doblet installert effekt seg i 2022, ifølge NVE.

Disse medlemmer viser til at en ny rapport fra Solenergiklyngen peker på at dersom hele potensialet for sol på bygg blir utnyttet, vil det tilsvare en årlig kraftproduksjon på ca. 66 TWh. Tas potensialet for utbygging av solkraftverk på allerede utbygd mark med, sier samme rapport at potensialet er 199 TWh.

Disse medlemmer viser til Energikommisjonens rapport NOU 2023:3, som peker på at det er realistisk med en utbygging i størrelsesorden 5–10 TWh innen 2030.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav om solcelleanlegg på offentlige bygg.»

«Stortinget fastsetter et mål om å ha installert solkraft tilsvarende produksjon av 10 TWh innen 2030 og ber regjeringen komme til Stortinget med en plan for å nå dette målet senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023. Planen må gi et rammeverk for bakkemonterte solkraftverk og vise hvordan utbygging kan skje med få inngrep og lavt konfliktnivå.»

«Stortinget ber regjeringen utvide tilskuddsordninger for solenergianlegg gjennom Enova til landbruk og mindre bedrifter.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om hvordan kommunene gjennom plan- og bygningsloven kan pålegge lokale energiløsninger som solenergi og bergvarme i reguleringsplaner.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 25 S (2022–2023), der flere partier fremmet flere forslag om en økt satsing på solenergi, deriblant å sette et måltall for installert solenergi innen 2030 på minimum 8 TWh, med delmål allerede for 2023 og en konkret handlingsplan som gjør det mulig å realisere målene.

Komiteens medlem fra Venstre viser også til Venstres forslag, i behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023), om å tidfeste krav til solenergi som hovedregel på både offentlig takareal og næringsbygg. Dette medlem mener solenergi har et stort potensial også i Norge, og at solenergi kan ha betydelige fordeler sammenlignet med andre former fornybar energi.

2.2 Støtteordninger, Enova og Bionova

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil påpeke at Enova, Bionova og Klima- og energifondet spiller en viktig rolle i arbeidet med å legge til rette for økt bruk av ny teknologi og nye energiløsninger. En fornøytig innrettet støtte til dem som går foran og tar i bruk nye løsninger, kan bidra til at alle som kommer etter, får bedre og billigere alternativer å velge mellom. Flertallet vil understreke viktigheten av at midlene utnyttes mest mulig effektivt.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til Energikommisjonens rapport NOU 2023:3. Kommisjonen mener at Enovas mandat må endres slik at det omfatter energieffektivisering for alle sektorer. De mener videre at Enova må gjeninnføre og utvide støtte til energieffektivisering, også såkalt moden og velprøvd teknologi. Kommisjonen peker på et potensial for en energieffektivisering i bygg på 15–20 TWh innen 2030 sammenlignet med energibruken i 2015.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at en rekke forslag vedtatt ved behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023)

ikke er fulgt opp av regjeringen, deriblant forslag om å vedta et tilleggsmandat for Enova.

På denne bakgrunn fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Enova et tilleggsmandat om å sørge for økt forsyningsikkerhet ved å bidra til vesentlig mer energieffektivisering og lokal energiproduksjon hos husholdninger. Dette må gjøres gjennom støtte til moden teknologi som gir raske reduksjoner i bruk av strøm fra nettet, for eksempel gjennom varmepumper, etterisolering av deler av bygningskroppen, utskiftning av vinduer, batterier, bergvarme og lignende. Det må gis støtte med samtidig utbetaling. Tilleggsmandatet til Enova må være på plass innen mars 2023.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Stortinget har vedtatt en rekke forslag for enøk, herunder en vurdering av endringer av Enovas mandat. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil følge opp disse vedtakene på en grundig og god måte, og at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget så snart som mulig med oppfølgingen, og disse medlemmer mener at disse forslagene må sees i sammenheng.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjettet for 2023 la fram en plan for å redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 og øke strømprøduksjonen i bygg. Planen inkluderte en samlet virkemiddelpakke med nye og eksisterende virkemidler for å nå målet. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil følge med på energibruken i bygg fremover, og NVE skal rapportere årlig på status og utviklingen i energibruk i bygg.

Disse medlemmer viser til at det i Representantforslag 8:71 S (2022–2023) pekes på at NVE i 2021 anslo at potensialet for lønnsom energieffektivisering i bygg var på 13 TWh. De lønnsomme tiltakene inkluderer tiltak på bygningskroppen, oppgradering av teknisk utstyr og energistyring. Disse medlemmer har merket seg at NVE ikke har vurdert hvor lang tid det vil ta å utløse dette potensialet, og at lønnsomhetsberegningene knyttet til noen av tiltakene på bygningskroppen ikke inkluderer hele tiltakskostnaden, men bare merkostnaden knyttet til energitiltaket. Det er usikkerhet rundt beregningene av energibruk i bygg, og NVE peker på manglende statistikk knyttet til energibruken i den norske bygningsmassen og at de vil jobbe videre med modellene for beregning av energibruk i bygg. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at det vil være mest hensiktsmessig å styrke kunnskapsgrunnlaget før

det eventuelt settes et strammere mål for energibruk i bygg.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en støtteordning for nye bygg som dokumenterer energibruk som er 50 pst. lavere enn krav i gjeldende forskrifter. Stortinget ber om at denne støtteordningen innføres så raskt som mulig og avvikles når krav til nesten nullenerginivå for nye bygg er innført.»

2.3 Plan- og bygningsloven

Komiteen vil vise til at plan- og bygningsloven har stor grad av fleksibilitet i bruk av reguleringsbestemmelser. Komiteen vil understreke viktigheten av effektive byggesaksprosesser gjennom forenkling av regelverk og digitale løsninger. Det bør være et mål å gjøre det enklest mulig å installere energieffektive løsninger.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for solenergianlegg på tak av blokkbebyggelse og næringsbygg og vurdere det samme for all annen bebyggelse hvor ikke særlige hensyn gjelder.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ser frem til regjeringens oppfølging av Vedtak 24 (2022–2023) om å vurdere å unnta mindre solenergianlegg fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven og mener det haster med å følge opp vedtaket.

2.4 Endringer i bygningsdirektivet og byggt teknisk forskrift

Komiteen viser til at krav til tekniske løsninger i det enkelte bygg, f.eks. konstruksjon, materialer, byggevarer og energikrav, stilles i byggt teknisk forskrift. Komiteen vil understreke viktigheten av praktiske og kostnadseffektive krav og at disse må utformes og implementeres i dialog med byggebransjen og andre interessenter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Energikommisjonens rapport «Mer av alt – raskere» (NOU 2023:3), som påpeker at det er realistisk med en energieffektivisering i bygg på 15–20 TWh innen 2030 sammenlignet med energibruken i 2015.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav om nesten nullenerginivå i byggeforskriftene og melde tilbake til Stortinget om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.»

Disse medlemmer mener at det gjeldende nasjonale målet for energieffektivisering i bygg på 10 TWh er altfor lavt, og at det må på plass et mer ambisiøst mål på minst 15 TWh innen 2030 og et langsiktig mål om å halvere energiforbruket i bygg innen 2050. Det vil spare norsk natur for unødvendig kraftutbygging, kutte klimagassutslipp og skape mange nye arbeidsplasser.

2.5 Bergvarme

Komiteen viser til at mye tyder på at det er mye å hente i økt bruk av bergvarme, og at det er viktig med gode incentiver på området. Komiteen vil understreke at hvilken varmeløsning som er best egnet i et bygg, vil avhenge av flere faktorer, og at det er viktig å legge til rette for de mest kostnadseffektive løsningene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at man i Norge bruker nær halvparten av strømmen i bygg på oppvarming. Det er også dette strømforbruket som er mest variabelt, og som gjør at faren for effektunderskudd kan bli størst ved lave temperaturer. Det vil derfor ha store gevinster å erstatte dette forbruket med alternative energikilder. En potensiell slik kilde ligger rett under bena våre, nemlig bergvarme. Bergvarme er utslippsfritt og regulerbart, og i den skalaen som er aktuell i Norge, er den konfliktfri.

En rapport fra Asplan Viak har tidligere anslått at 33 TWh av landets strømforbruk kan erstattes av geotermisk varme, noe som tilsvarer nærmere en fjerdedel av dagens forbruk.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at støtteandelen til bergvarmepumper reflekterer at dette er en svært energieffektiv teknologi og en stabil varmekilde som bidrar mest i energisystemet når behovet er størst.»

«Stortinget ber regjeringen skjerpe krav til energifleksibel oppvarming i byggt teknisk forskrift og vurdere et krav om at energifleksible varmesystemer skal dekke minst 80 pst. av oppvarmingsbehovet for bygg over 500 m².»

Videre fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan og en virkemiddelpakke for installasjon av bergvarmepumper i alle bygg som har vannbåren varme og ikke er tilknyttet fjernvarme. Stortinget ber regjeringen om at denne planen presenteres i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.»

2.6 Flytende biogass

Komiteen vil vise til statsrådets svarbrev til komiteen, der det poengteres at Enova legger «vekt på innovasjon som reduserer ressursbruk og kostnader, slik at biogass kan bli et billigere produkt å bruke». Komiteen slutter seg til at det er kostnadseffektiv klimapolitikk å støtte innovasjoner som bidrar til reduserte produksjonskostnader i fremtidige prosjekter. Komiteen mener at biogass har et betydelig potensial, og det er viktig at økt produksjon sikres ettersom etterspørselen stiger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Enovas investeringsprogram for biogass i dag har strenge krav til innovasjon, som i dag skaper risiko for produsentene og kan forhindre produksjon av biogass med metoder man vet fungerer. Det er viktig at Enova har gode støtteordninger for produksjon av biogass med metoder man vet fungerer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at biler på biogass, som alternativ til elektriske biler, er mest nyttig for langtransport. I svarbrev av 24. januar 2023 viser statsråden til regjeringens behandling av Stortingets vedtak om obligatorisk takstfritak for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger. Regjeringen har innført mulighet for fritak i byområder. Det er ikke det nødvendige incentivet for økt bruk av biogass framfor fossilt drivstoff.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et utvidet investeringsprogram for biogass gjennom Enova og/eller Bionova, med et tallfestet mål for økt produksjon.»

«Stortinget ber regjeringen lage en plan med virkemidler for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass. Planen må prioritere lengre, særlig trafikkerte veistrekninger.

«Stortinget ber regjeringen innføre takstreduksjoner tilsvarende nullutslippskjøretøy for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger, også utenfor byområder.»

2.7 Plan for energiøkonomisering

Komiteen vil understreke viktigheten av forutsigbar, trygg og rimelig energi til norske husholdninger og næringsliv. En plan for energiøkonomisering vil være en viktig faktor for å oppnå dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til statsrådets svar til komiteen til representantforslagene, hvor ble det varslet at NVE vil bes bidra med mer detaljert rapportering om status for arbeidet med energieffektivisering samt bidra med et kunnskapsgrunnlag for arbeidet med energieffektivisering i ulike sektorer.

Disse medlemmer viser til at det pågår et lovarbeid om krav til energikartlegging i store foretak (over 5 GWh) som vil bli sendt til Stortinget før påske. Det vil også i lovproposisjonen bli fremmet forslag til endringer i energiloven knyttet til energieffektivisering. I lovproposisjonen vil det stilles krav til energikartlegging i store virksomheter utført av kvalifisert personell og krav om kost-nytte-analyser ved bruk av overskuddsvarme ved etablering av nye kraftverk, industrianlegg og energiproduksjonsanlegg og fjernvarme- og fjernkjøleanlegg med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt (varmeeffekt) og datasenter med mer enn 2 MW samlet elektrisk effekt. Lovendringene skal gi hjemler for å stille krav om at foretak som etablerer energiintensive anlegg, gjennomfører kost-nytte-analyser av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme, krav til energikartlegging i store foretak og krav til måling og fakturering av varme.

Disse medlemmer mener at det i arbeidet med handlingsplanen kan vurderes å sette i gang et arbeid med å utrede et strengere krav til energiutnyttelse og -gjenvinning i utslippskonsesjoner.

Disse medlemmer viser til at det i representantforslagene foreslås å vurdere om det kan knyttes strengere krav til energiutnyttelse og -gjenvinning i utslippskonsesjoner, og at det foreslås å innføre et nasjonalt effektiviseringsløft for boliger, flerbolighus og yrkesbygg med en tiltaksperiode på 7 år, og videre at det foreslås å raskt innføre energistandarder for bygningskomponenter. Standarder må tilpasses ulike bygningstyper og samordnes med energimerke- og økonomiske støtte- og finansieringsordninger samt taksonomien for

bærekraftig finans. Disse medlemmer viser til at disse forslagene allerede i stor grad er innført gjennom krav til minimumsnivå for energieffektivitet i TEK17 § 14-3. Kravene gjelder for nybygg og for arbeider i eksisterende bygg som er omfattet av plan- og bygningsloven, når det er relevant.

Disse medlemmer viser til at det i plan- og bygningsloven § 31-2 reguleres hvilke krav som gjelder ved tiltak på eksisterende bygg. Med tiltak menes arbeider som omfattes av byggesaksbestemmelsene. Det er kun relevante krav som gjelder. Med «relevante krav» menes for det første at kravene gjelder for den delen av bygget tiltaket omfatter. For det andre innebærer det at de tekniske kravene må ha en effekt i det konkrete tilfelle. For eksempel må oppfyllelse av energikrav føre til at bygget blir mer energieffektivt. Disse medlemmer viser til at EU-kravene i Økodesign- og byggevareforordningen også er relevante og legger føringer for handlingsrommet.

Disse medlemmer viser til at det i dag er krav om at alle bygg som selges eller leies ut, skal energimerkes. For yrkesbygg må dette gjøres av en ekspert. Det stilles også krav om regelmessig energivurdering av tekniske anlegg, noe som også medfører en oppfølging av energibruken, gjeldende for yrkesbygg. Disse medlemmer viser til at det i de lovendringene som er varslet, skal gis hjemler for å stille krav om at foretak som etablerer energiintensive anlegg, gjennomfører kostnytte-analyser av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme, krav til energikartlegging i store foretak og krav til måling og fakturering av varme.

Disse medlemmer viser til at det i byer med et stort utvalg av lokaler til leie kan fungere at staten stiller energikrav i leiekontraktene. Ulempen er at leie av lokaler på mindre steder kan bli vanskelig, og at økningen i leiepris ikke vil stå i et fornuftig forhold til energibesparelse/miljøgevinst. Leie av kulturhistoriske eiendommer kan bli vanskeligere, fordi lokalene ofte ikke kan oppfylle et slikt energikrav. Det kan hindre fornuftig gjenbruk og at kulturhistorisk eiendom får ny bruk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Energikommisjonens rapport NOU 2023:3. Kommisjonen mener at det må

«utarbeides en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering. Handlingsplanen skal ha et energisystemperspektiv og vise retning. I handlingsplanen skal det klargjøres hvordan energieffektivisering, lokal energi-produksjon, lokale varmekilder og forbrukerfleksibilitet kan bidra til en god forsyningsikkerhet for strøm».

Kommisjonen peker videre på en rekke punkter en slik handlingsplan må inneholde, og at ansvaret må ligge hos NVE. Det sistnevnte er i tråd med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2022–2023).

Disse medlemmer mener at dette, og alle Energikommisjonens anbefalinger, raskt må følges opp av regjeringen. Dette trenger ikke vente på en ny stortingsmelding og et arbeid som starter etter høringsfristen på Energikommisjonens rapport som starter i mai.

Disse medlemmer viser til Energikommisjonens grundige vurderinger og forslag til tiltak for energieffektivisering. Rapporten viser potensial for 15–20 TWh energieffektivisering i bygg sammenlignet med 2015, samt 1–5 TWh energieffektivisering i industrien. Dette vil ha mye å si for den norske kraftbalansen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om i løpet av våren 2023 å utarbeide en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering. Handlingsplanen skal ha et energisystemperspektiv og vise retning. I handlingsplanen skal det klargjøres hvordan energieffektivisering, lokal energi-produksjon, lokale varmekilder og forbrukerfleksibilitet kan bidra til en god forsyningsikkerhet for strøm.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å endre Enovas mandat slik at det omfatter energieffektivisering for alle sektorer i løpet av våren 2023.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en klar definisjon av energieffektive bygg i tråd med kravene i EUs taksonomi, slik at den norske bygg- og eiendomssektoren kan få tilgang på gunstig grønn finansiering.»

«Stortinget ber regjeringen om å endre byggteknisk forskrift slik at den gir insentiv til å anvende varmepumper og andre energieffektive løsninger til oppvarming og solenergi for egenproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer i tillegg følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om at det totale energiforbruket i bygg ikke skal overstige 69 TWh i 2030. Stortinget ber regjeringen innen revidert nasjonalbudsjett for 2023 legge fram en plan for hvordan regjeringen skal rapportere på målet.»

«Stortinget ber regjeringen om å følge opp, måle og regelmessig rapportere om resultater innen energieffektivisering.»

fektivisering og energifleksibilitet i alle sektorer, ikke bare bygg.»

«Stortinget ber regjeringen om å etablere en klar rolledeling mot andre virkemiddelaktører. Resultater og anbefaling om justering skal inngå som grunnlag for regelmessige redegjørelser for Stortinget.»

«Stortinget ber regjeringen om å fremme lovforslag om krav til energikartlegging i store virksomheter (med energibruk over 5 GWh).»

«Stortinget ber regjeringen stille strengere krav til både energieffektivisering og varmeutnyttelse i industrien.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hva som er nåværende potensialer for energieffektivisering i industrien, og hvilke konkrete barrierer som er til hinder for å utløse potensialene.»

«Stortinget ber regjeringen om å legge fram forslag til endringer i energiloven med krav til utredning av lønnsomheten ved å utnytte overskuddsvarme i ny industrivirksomhet og datasenter for Stortinget.»

«Stortinget ber regjeringen om å vurdere å innføre krav om at nye industrietableringer som avgir overskuddsvarme over en gitt energimengde, må gjenvinne denne.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere om det kan knyttes strengere krav til energitnyttelse og -gjenvinning i utslippskonsesjoner.»

«Stortinget ber regjeringen innføre et nasjonalt energieffektiviseringsløft for boliger, flerbolighus og yrkesbygg med en tiltaksperiode på 7 år (til 2030).»

«Stortinget ber regjeringen om raskt å innføre energistandarder for bygningskomponenter. Standardene må tilpasses ulike bygningstyper og samordnes med energimerkeordninger og økonomiske støtte- og finansieringsordninger samt taksonomien for bærekraftig finans.»

«Stortinget ber regjeringen innføre tydelige og etterprøvbare krav til energistandard i yrkesbygg, som blant annet inkluderer minimumskrav til komponenter og bygningsmessige løsninger ved trinnvis rehabilitering.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om energirevisjon av alle yrkesbygg med høyt energiforbruk eller som har energimerke E eller lavere.»

«Stortinget ber regjeringen utrede krav til offentlige leietagere om at de kun kan leie kontorlokaler med energikarakter A og B.»

«Stortinget ber regjeringen sette et ambisiøst mål for den årlige rehabiliteringstakten for offentlige bygg.»

«Stortinget ber regjeringen utvikle markedsmekanismer som legger til rette for at energisystemet kan gjøre nytte av potensialet for fleksibel energibruk i bygg.»

«Stortinget ber regjeringen om å revidere energimerkeordningen for bygg slik at den kan fungere som et sterkt og målrettet virkemiddel for energieffektivisering av bygg.»

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre og utvide støtteordningene for energieffektivisering som Enova hadde for næringsbygg og boligbygg. Ordningene må omfatte tilskudd til modne og velprøvde energiltak etter nærmere definerte kriterier.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere tidsavgrenset investeringsstøtte eller lån hvor deler av lånet ettergis som tilskudd ved gjennomført enkelttiltak med høy energistandard i eneboliger og flerbolighus.»

«Stortinget ber regjeringen om å skjerpe energikravene for nybygg i byggteknisk forskrift.»

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2023 legge fram en stortingsmelding for Stortinget om oppfølgingen av Energikommisjonens anbefalinger om energieffektivisering og lokal energiproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til prosessen knyttet til EUs Klar for 55, RePowerEU og arbeidet med forsterkninger av energieffektiviseringsdirektivet og fornybardirektivet. Disse medlemmer legger til grunn at disse regelverkene implementeres i Norge så snart disse er vedtatt i EU.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om å endre Enovas mandat slik at det omfatter energieffektivisering for alle sektorer i løpet av våren 2023.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen etablere et utvidet investeringsprogram for biogass gjennom Enova og/eller Bio-nova, med et tallfestet mål for økt produksjon.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen lage en plan med virkemidler for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass. Planen må prioritere lengre, særlig trafikkerte veistrekningslinjer.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innføre takstreduksjoner tilsvarende nullutslippsskjøretøy for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger, også utenfor byområder.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen utrede krav om solcelleanlegg på offentlige bygg.

Forslag 6

Stortinget fastsetter et mål om å ha installert solkraft tilsvarende produksjon av 10 TWh innen 2030 og ber regjeringen komme til Stortinget med en plan for å nå dette målet senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023. Planen må gi et rammeverk for bakkemonterte solkraftverk og vise hvordan utbygging kan skje med få inngrep og lavt konfliktnivå.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utvide tilskuddsordninger for solenergianlegg gjennom Enova til landbruk og mindre bedrifter.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om hvordan kommunene gjennom plan- og bygningsloven kan pålegge lokale energiløsninger som solenergi og bergvarme i reguleringsplaner.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sørge for at støtteandelen til bergvarmepumper reflekterer at dette er en svært energieffektiv teknologi og en stabil varmekilde som bidrar mest i energisystemet når behovet er størst.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen skjerpe krav til energifleksibel oppvarming i byggeteknisk forskrift og vurdere et krav om at energifleksible varmesystemer skal dekke minst 80 pst. av oppvarmingsbehovet for bygg over 500 m².

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om i løpet av våren 2023 å utarbeide en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering. Handlingsplanen skal ha et energisystemperspektiv og vise retning. I handlingsplanen skal det klargjøres hvordan energieffektivisering, lokal energiproduksjon, lokale varmekilder og forbrukerfleksibilitet kan bidra til en god forsyningsikkerhet for strøm.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen utarbeide en klar definisjon av energieffektive bygg i tråd med kravene i EUs taksonomi, slik at den norske bygg- og eiendomssektoren kan få tilgang på gunstig grønn finansiering.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen om å endre byggeteknisk forskrift slik at den gir insentiv til å anvende varmepumper og andre energieffektive løsninger til oppvarming og solenergi for egenproduksjon.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen innføre en støtteordning for nye bygg som dokumenterer energibruk som er 50 pst. lavere enn krav i gjeldende forskrifter. Stortinget ber om at denne støtteordningen innføres så raskt som mulig og avvikles når krav til nesten nullenerginivå for nye bygg er innført.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for solenergianlegg på tak av blokkbebyggelse og næringsbygg og vurdere det samme for all annen bebyggelse hvor ikke særlige hensyn gjelder.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen utrede krav om nesten nullenerginivå i byggeforskriftene og melde tilbake til Stortinget om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen lage en plan og en virkemiddelpakke for installasjon av bergvarmepumper i

alle bygg som har vannbåren varme og ikke er tilknyttet fjernvarme. Stortinget ber regjeringen om at denne planen presenteres i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen sette et mål om at det totale energiforbruket i bygg ikke skal overstige 69 TWh i 2030. Stortinget ber regjeringen innen revidert nasjonalbudsjett for 2023 legge fram en plan for hvordan regjeringen skal rapportere på målet.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen om å følge opp, måle og regelmessig rapportere om resultater innen energieffektivisering og energifleksibilitet i alle sektorer, ikke bare bygg.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen om å etablere en klar rolledeling mot andre virkemiddelaktører. Resultater og anbefaling om justering skal inngå som grunnlag for regelmessige redegjørelser for Stortinget.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen om å fremme lovforslag om krav til energikartlegging i store virksomheter (med energibruk over 5 GWh).

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen stille strengere krav til både energieffektivisering og varmeutnyttelse i industrien.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen utrede hva som er nåværende potensialer for energieffektivisering i industrien, og hvilke konkrete barrierer som er til hinder for å utløse potensialene.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen om legge fram forslag til endringer i energiloven med krav til utredning av lønnsomheten ved å utnytte overskuddsvarme i ny industri- virksomhet og datasenter for Stortinget.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen om å vurdere å innføre krav om at nye industrietableringer som avgir overskuddsvarme over en gitt energimengde, må gjenvinne denne.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen vurdere om det kan knyttes strengere krav til energiutnyttelse og -gjenvinning i utslippskonsesjoner.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen innføre et nasjonalt energieffektiviseringsløft for boliger, flerbolighus og yrkesbygg med en tiltaksperiode på 7 år (til 2030).

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen om raskt å innføre energistandarder for bygningskomponenter. Standardene må tilpasses ulike bygningstyper, og samordnes med energimerkeordninger og økonomiske støtte- og finansieringsordninger samt taksonomien for bærekraftig finans.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen innføre tydelige og etterprøvbare krav til energistandard i yrkesbygg, som blant annet inkluderer minimumskrav til komponenter og bygningsmessige løsninger ved trinnvis rehabilitering.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen innføre krav om energirevisjon av alle yrkesbygg med høyt energiforbruk eller som har energimerke E eller lavere.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen utrede krav til offentlige leietagere om at de kun kan leie kontorlokaler med energikarakter A og B.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen sette et ambisiøst mål for den årlige rehabiliteringstakten for offentlige bygg.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen utvikle markedsmekanismer som legger til rette for at energisystemet kan gjøre nytte av potensialet for fleksibel energibruk i bygg.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen om å revidere Energimerkeordningen for bygg slik at den kan fungere som et sterkt og målrettet virkemiddel for energieffektivisering av bygg.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre og utvide støtteordningene til energieffektivisering som Enova hadde for næringsbygg og boligbygg. Ordningene må

omfatte tilskudd til modne og velprøvde energiltak etter nærmere definerte kriterier.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen vurdere tidsavgrenset investeringsstøtte eller lån hvor deler av lånet ettergis som tilskudd ved gjennomført enkelttiltak med høy energistandard i eneboliger og flerbolighus.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen om å skjerpe energikravene for nybygg i byggteknisk forskrift.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2023 legge fram en stortingsmelding for Stortinget om oppfølgingen av Energikommisjonens anbefalinger om energieffektivisering og lokal energiproduksjon.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding II fremmes av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslagene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova har tilgjengelig støtteordninger for energieffektivisering med moden teknologi i tråd med Vedtak 21 (2022–2023) senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

II

Stortinget ber regjeringen gi Enova et tilleggsmandat om å sørge for økt forsyningsikkerhet ved å bidra til vesentlig mer energieffektivisering og lokal energiproduksjon hos husholdninger. Dette må gjøres gjennom støtte til moden teknologi som gir raske reduksjoner i bruk av strøm fra nettet, for eksempel gjennom varmpumper, etterisolering av deler av bygningskroppen, utskiftning av vinduer, batterier, bergvarme og lignende. Det må gis støtte med samtidig utbetaling. Tilleggsmandatet til Enova må være på plass innen mars 2023.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 16. februar 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Terje Halleland

ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

20. desember 2022

Representantforslag 57 S (2022-2023) om en kraftfull satsing på lokal energiproduksjon og -sparing

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen 9. desember 2022 hvor representantforslag 57 S (2022-2023) fra representantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om en kraftfull satsing på lokal energiproduksjon og -sparing ble oversendt til uttalelse.

Representantforslaget omfatter 13 forslag. Energi- og miljøkomiteen har oversendt representantforslaget til uttalelse, unntatt forslagene 1 og 9 som Stortinget har vedtatt at ikke skal behandles, med henvisning til Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav e.

Nedenfor omtaler jeg forslagene hver for seg. Jeg har innhentet uttalelser fra klima- og miljøministeren og kommunal- og distriktsministeren på forslagene som omhandler deres ansvarsområder.

Forslag 2. Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for solenergianlegg på tak av blokkbebyggelse og næringsbygg, og vurdere det samme for all annen bebyggelse hvor ikke særlige hensyn gjelder.

Forslag 2 har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen følger opp Innst. 25 S (2022-2023), Vedtak 24, hvor Stortinget har bedt "regjeringen vurdere å midlertidig eller tidsbegrenset unnta mindre solenergianlegg fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven, med unntak for fredede og verneverdige bygg, og fjerne kravet om nettinmelding på anlegg under 7 kW.»

Et generelt unntak fra søknadsplikt for solenergianlegg uavhengig av størrelse, utløser imidlertid behov for andre og mer omfattende vurderinger. Dette gjelder særlig konstruksjonssikkerhet og brann sikkerhet, og vil kreve omlegging av det ordinære søknads- og ansvarssystemet i plan- og bygningsloven.

Jeg vil for øvrig understreke at vi prioriterer høyt arbeidet med generelt å legge til rette for effektive byggesaksprosesser gjennom forenkling av regelverk og digitale løsninger.»

Forslag 3. *Stortinget fastsetter et mål om å ha installert solkraft tilsvarende produksjon av 10 TWh innen 2030, og ber regjeringen komme til Stortinget med en plan for å nå dette målet senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023. Planen må gi et rammeverk for bakkemonterte solkraftverk og vise hvordan utbygging kan skje med få inngrep og lavt konfliktnivå.*

Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil sette et mål for hvor stor produksjonen av solenergi skal være innen 2030. Regjeringen har oppnevnt en energikommisjon som skal foreslå tiltak for økt energiproduksjon, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av kraft, og at norske strømkunder fortsatt skal ha rikelig tilgang på fornybar kraft. Energiforskningskommissjonen skal levere sin rapport 1. februar 2023. Regjeringen vil komme tilbake med et mål på produksjon av solenergi etter at Energiforskningskommissjonen har levert sin rapport.

Videre har regjeringen satt i gang en kartlegging av regulatoriske barrierer for å tilrettelegge for mer etablering av lokal energiproduksjon. Regjeringen følger også opp vedtak 13, jf. Innst. 25 S (2022-2023), der «*Stortinget ber regjeringen kartlegge potensialet for solenergi produksjon på eksisterende infrastruktur der solparker kan etableres uten vesentlige naturinngrep, som for eksempel på parkeringsplasser, i industriområder og lignende*».

Regjeringen har et pågående og varslet arbeid knyttet til produksjon av solenergi. På denne bakgrunn fraråder jeg å vedta forslag 3.

Forslag 4. *Stortinget ber regjeringen utvide tilskuddsordninger for solenergianlegg gjennom Enova til landbruk og mindre bedrifter.*

Forslag 4 har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Per 13. desember hadde Enova i 2022 betalt ut 148 millioner kroner til over 5 000 solcelleanlegg hos privatpersoner. Det er nesten fem ganger mer enn hele i fjor. Forbrukere har 20 måneder på seg til å sende inn kvittering etter de har gjennomført tiltak så man kan forvente et høyt tall også til neste år som følge av det store fokuset på solceller den siste tiden.

Støtte fra Enova til de som går foran og tar i bruk slike løsninger bidrar til at alle som kommer etter får bedre og billigere alternativer å velge mellom. Støtten fra blant annet Enova har bidratt til at solceller etter hvert har blitt en relativt kjent og velutviklet løsning for energiproduksjon på bygg. I dag er det over levetiden til anlegg i de fleste tilfeller lønnsomt å investere i solceller uten støtte. Markedet for solceller har økt mye det siste året, ikke minst som følge av økt oppmerksomhet rundt energibruk i møte med høye priser.

Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. Enova gitt betydelig faglig frihet til å prioritere mellom områder og utforme programmer slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt. Mer midler til noe betyr mindre til noe annet.

Gjennom verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologi i landbruket er det i dag mulig å få støtte til solcelleanlegg og solfangere i landbruket. Denne satsingen vil fra 1. januar 2023 inngå i Bionova.

Gjennom energitilskuddsordningen til næringslivet har det vært mulig for bedrifter å få tilskudd til solenergianlegg.»

Forslag 5. *Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om hvordan kommunene gjennom plan- og bygningsloven kan pålegge lokale energiløsninger som solenergi og bergvarme i reguleringsplaner.*

Forslag 5 har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«I utgangspunktet gir plan- og bygningsloven stor grad av fleksibilitet i bruk av reguleringsbestemmelser, avgrenset mot tekniske krav til bygg. Krav til tekniske løsninger i det enkelte bygg, f.eks. krav til konstruksjon, materialer, byggevarer og energikrav, stilles i byggteknisk forskrift.»

Forslag 6. *Stortinget ber regjeringen lage en plan og en virkemiddelpakke for installasjon av bergvarmepumper i alle bygg som har vannbåren varme og ikke er tilknyttet fjernvarme. Stortinget ber regjeringen om at denne planen presenteres i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023.*

Regjeringen har etablerte virkemidler for installasjon av bergvarmepumper. Enova har i mange år støttet væske-til-vann-varmepumper som utnytter jordvarme og bergvarme. Bergvarme belønnes også i energimerkeordningen for bygg.

Hvilken varmeløsning som er best egnet i et bygg vil avhenge av flere faktorer, blant annet byggets oppvarmingsbehov, forbruksmønster og beliggenhet. Andre fornybare energiløsninger som for eksempel bioenergi, solfanger eller luft-væske varmepumpe kan i flere tilfeller være bedre egnet enn bergvarmepumpe. Hvilke energiløsninger som velges bør være opp til den enkelte byggeier, og hva som er kostnadseffektivt.

Jeg fraråder på denne bakgrunn å vedta forslag 6.

Forslag 7. Stortinget ber regjeringen skjerpe krav til energifleksibel oppvarming i byggteknisk forskrift, og vurdere et krav om at energifleksible varmesystemer skal dekke minst 80 pst. av oppvarmingsbehovet for bygg over 500 m².

Forslag 7 har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen følger opp Innst. 446 S (2021-2022), Vedtak 726 om å «utrede energieffekten og konsekvenser for byggekostnadene av å stramme inn kravet til energifleksibel oppvarming, og vurdere hvor mye kravet kan strammes inn.» På bakgrunn av dette vil vi vurdere behov for endringer i krav.»

Forslag 8. Stortinget ber regjeringen sørge for at støtteandelen til bergvarmepumper reflekterer at dette er en svært energieffektiv teknologi, og en stabil varmekilde som bidrar mest i energisystemet når behovet er størst.

Forslag 8 har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Enova har i flere år støttet bergvarme knyttet til næringsbygg og støtter i dag veske-vann varmepumper knyttet til blant annet bergvarme i tilknytning til husholdninger. Støtten har bidratt til å modne markedet og ta ned kostnaden. Enova gitt betydelig faglig frihet til å prioritere mellom områder og utforme programmer slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt. Mer midler til noe betyr mindre til noe annet.

Enovas aktivitet rettes mot senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon, med sikte på å oppnå varige markedsendringer slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet på sikt blir foretrukket uten støtte. Når teknologien begynner å bli konkurransedyktig uten støtte skal Enova trappe ned og avslutte støtten sin.»

Forslag 10. Stortinget ber regjeringen innføre en støtteordning for nye bygg som dokumenterer energibruk som er 50 pst. lavere enn krav i gjeldende forskrifter. Stortinget ber om at denne støtteordningen innføres så raskt som mulig og avvikles når krav til nesten nullenerginivå for nye bygg er innført.

Forslag 10 har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Energikravene i byggteknisk forskrift gir energieffektive bygg med svært lave utslipp av klimagasser. EUs bygningsenergidirektiv definerer nesten-nullenergibygg som et bygg som har svært høy energieffektivitet og med energiforsyning som i stor grad kommer fra fornybar energi. De norske energikravene tilfredsstiller dette.»

Forslag 10 har også blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Kravene i byggt teknisk forskrift setter minimumskravene for egenskaper et byggverk må ha for å oppføres i Norge. Energikravene i byggt teknisk forskrift gir energieffektive bygg. Det har også vært en positiv utviklingen i kompetanse og teknologi i byggenæringen de siste årene som viser at det er flere muligheter for å bygge mer energieffektive bygg enn dagens minimumskrav i byggt teknisk forskrift. Det er flere aktører som gjør det i dag uten støtte fra staten.

Enova har bidratt betydelig i teknologi- og kompetanseutviklingen knyttet til energibruk i bygg. Støtte fra Enova er med å gi risikoavlastning til aktører som har evne og vilje til å gå foran for å flytte fronten. Enova støtter blant annet privatpersoner med ønske om å gjennomføre energi- og klimatiltak i sin bolig gjennom Enovatilskuddet, og veiledning om hvilke tiltak som kan gjennomføres uten støtte fra Enova.

Enova gir altså i dag støtte til både utbyggere og privatpersoner som er med å utvikle og prøve ut innovative energi- og klimaløsninger innen bygg og eiendom. Å utvikle markedet for energieffektive løsninger er viktig for å kunne senere vurdere kravene i byggt teknisk forskrift.»

Forslag 11. Stortinget ber regjeringen bruke levert energi som målepunkt ved innføring av nesten nullenerginivå i byggeforskriftene for at bruk av varmepumper og egenproduksjon av solstrøm skal likebehandles med andre teknologier.

Forslag 11 har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen vil bidra til økt energiproduksjon og energieffektivisering i bygg, og vil som en del av arbeidet også vurdere behov for endringer i plan- og bygningsregelverket. Representantene kommer med et svært detaljerte forslag, og det er ikke gitt at dette er den mest hensiktsmessige utviklingen av energikravene.»

Forslag 12. Stortinget ber regjeringen etablere et utvidet investeringsprogram for biogass gjennom Enova og/eller Bionova, med et tallfestet mål for økt produksjon.

Forslag 13. Stortinget ber regjeringen lage en plan med virkemidler for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass.

Forslag 12 og 13 har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Enova har i 12 år støttet flere ledd i verdikjeden for biogass med til sammen om lag 1 mrd. kroner. Dette inkluderer produksjon, fyllestasjoner og kjøretøy. Gjennom Enova skal staten være med og hjelpe innovative aktører som er villige til å ta risiko for å utvikle mer klimavennlige løsninger. Enova er et viktig virkemiddel for å bidra til teknologiutvikling slik at løsninger blir bedre og billigere, og i neste omgang kan tas i bruk uten støtte. En betydelig barriere for bruk av biogass er prisen på gassen, som henger sammen med kostnaden ved

produksjonen. Enova vurderer at man bidrar mest til utviklingen ved å støtte de innovative delene av biogass-produksjonen. Derfor legger Enova vekt på innovasjon som reduserer ressursbruk og kostnader, slik at biogass kan bli et billigere produkt å bruke. Det er kostnadseffektiv klimapolitikk å støtte innovasjoner som bidrar til reduserte produksjonskostnader i fremtidige prosjekter. Det vil bidra til å gjøre det billigere å øke produksjonsvolumene av biogass. Kort sagt er altså støtte til innovasjon også støtte til økt produksjon.

Når det gjelder fyllestasjoner har Enova til sammen støttet 27 offentlig tilgjengelige fyllestasjoner for flytende og komprimert biogass. Disse befinner seg i alle deler av landet. Senest i mai 2022 støttet Enova 14 slike fyllestasjoner.

Enova har også betydelig aktivitet rettet mot sluttbrukermarkedet for biogass, og forenklet tidligere i år støtteprogrammet rettet mot biogasskjøretøy for å bidra til økt aktivitet. Regjeringen har også åpnet for at biogasskjøretøy kan behandles likt med nullutslippskjøretøy i bomringene. Samlet bidrar dette til økt etterspørsel etter biogass, noe som kan stimulere produksjonssiden og videre utbygging av fyllestasjoner.»

Med hilsen

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

24. januar 2023

Oppfølgingsspørsmål til Representantforslag 57 S

Det vises til brev av 12. januar 2023 med oppfølgingsspørsmål fra energi- og miljøkomiteen til statsrådets vurdering av Representantforslag 57 S (2022-2023). Komiteen ønsker på vegne av komiteens medlem fra Rødt svar på følgende spørsmål:

1. Kan departementet dokumentere kostnadsutviklingen for bergvarme i husholdninger i perioden 2006-2022? I denne perioden har Enova gitt støtte til bergvarmepumper med ulike støttebeløp.

Spørsmålet har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Tabellen viser en oversikt over gjennomsnittlig kostnad per år for væske-til-vann-varmepumper (bergvarmepumper), basert på innrapporterte kostnader fra de som har søkt Enova om støtte til slike varmepumper, i perioden 2015-2022. I 2022-priser. *

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pris i 2022-kroner	311 000	292 000	298 000	300 000	284 000	265 000	255 000	251 000

*) Enova støttet i perioden 2015 – 1.1.2020 også fjerning av oljefyr- og tank. I enkelte av de innrapporterte kostnadene fra de som har søkt om støtte til bergvarmepumper ligger kostnad knyttet til fjerning av oljefyr- og tank ligge inne. Dette gjelder 4 458 av de 11 649 som søkte om støtte til varmepumpe i denne perioden. Dette gjør at tallene er noe usikre.

Departementet har innenfor tidsrammen ikke kunnet hente frem disse tallene for perioden 2006-2014.»

2. Kan departementet for samme periode dokumentere hvor mange anlegg som har søkt og fått støtte, per hvert år?

Spørsmålet har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Siden 2015 har Enova støttet 11 649 væske-vann-varmepumper (bergvarmepumper) med til sammen 336 millioner kroner i støtte. Enova støttet også slike varmepumper før 2015, men det har ikke vært mulig å hente frem disse tallene innenfor tilgjengelig tidsramme.

Tabellen under viser hvordan godkjente søknader for væske-vann-varmepumper fordeler seg mellom årene og månedene tilbake til 2015. Merk at totalt antall søknader er noe høyere enn antall støttede prosjekter. Dette henger sammen med at ikke alle benytter seg av tilsagnet som blir gitt, i tillegg til at en del støttemottakere bruker relativt lang tid på å sende inn kvittering for gjennomført tiltak for å motta støtten.»

Antall innsendte saker

Måned	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
jan	8	178	194	184	189	90	67	82	61
feb	30	115	120	130	96	60	51	51	
mar	71	99	161	116	138	70	61	44	
apr	106	106	103	142	151	55	54	41	
mai	99	74	124	132	1143	50	50	38	
jun	114	119	122	159	126	65	111	41	
jul	95	81	84	98	27	29	37	31	
aug	89	93	108	152	36	43	30	48	
sep	144	115	127	199	71	48	35	59	
okt	129	182	184	324	127	83	55	59	
nov	180	176	150	431	139	103	94	49	
des	241	139	162	1102	398	106	117	82	
Total	1306	1477	1639	3169	2641	802	762	625	61

3. Kan departementet for hver av de 13 ulike bygningskategoriene dokumentere hvor mye lavere energiramme FutureBuilt (siste versjon fra 19.08.2022) har som krav sammenlignet med energikravene i gjeldende byggt teknisk forskrift (TEK)?

Spørsmålene har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Som forslagsstillerne skriver, er FutureBuilt kriterier for de mest ambisiøse aktørene i næringen. Dette er dermed ikke hensiktsmessig når man skal vurdere minstekrav som skal gjelde for alle i hele landet.

Departementet har ikke gjort beregninger av hvor mye lavere energirammene til FutureBuilt er enn rammene i TEK17. Det er heller ikke størrelser som er direkte sammenliknbare, da det er lagt til grunn en rekke forskjellige forutsetninger for beregning av kriteriene til FutureBuilt og kravene i TEK.»

4. Kan departementet redegjøre for om det i forbindelse med å lage en norsk definisjon av «nesten nullenergi bygg» eller i forbindelse med siste høringsrunde i 2021 er gjennomført

utredninger som viser hvor mye mer energieffektive nye bygg vil være hvis det brukes varmepumper til romoppvarming og tappevann fremfor direkte bruk av elektrisitet?

Spørsmålene har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Departementet har ikke gjennomført beregninger av energibehov ved bruk av varmepumper framfor direktevirkende elektrisitet i nye bygg. Norske energikrav er basert på «netto energibehov», dette grensesnittet angir bygningens energibehov uten hensyn til energisystemets virkningsgrad eller tap i energikjeden.»

5. *Kan departementet redegjøre for om det i forbindelse med å lage en norsk definisjon av «nesten nullenergi bygg» eller i forbindelse med siste høringsrunde i 2021 er gjennomført utredninger som viser hvor mye solenergi som kan produseres på nye bygg hvis det installeres solceller på tak og fasade?*

Spørsmålene har blitt oversendt til kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Departementet har ikke utredet potensialet for solenergi på tak og fasader i nye bygg. Et krav om å produsere solkraft var ikke tema for høringen av endringer i energikravene i 2021. De som ønsker å bygge med solcelleanlegg kan gjøre dette i dag. Å pålegge solceller for alle nybygg vil være et svært inngripende krav, som ikke nødvendigvis er det gunstigste for hverken det enkelte bygg eller kraftsystemet.»

6. *Skal Enova fortsette å støtte fyllestasjoner for biogass? Skal man i så fall fortsatt støtte fyllestasjoner for både flytende og komprimert?*

Spørsmålet har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Enova avsluttet støtten til fyllestasjoner for biogass i 2022. Dette varslet de i januar 2022 samtidig med siste utlysning.»

7. *Hvor mange stasjoner for flytende biogass har fått støtte, og hvor er disse?*

Spørsmålet har blitt oversendt til klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Til sammen 22 LBG og/eller LBG/CBG stasjoner har fått støtte fra Enova. Tabellen viser hvilke prosjekter dette gjelder.»

Selskap	Prosjekt	LBG/CBG
Biogass Energi	Seljord	LBG
Biogass Energi	Åndalsnes	LBG
Biogass Energi	Rudshøgda	LBG
Biogass Energi	Vestby	LBG
Biogass Energi	Koppang	LBG
Biogass Energi	Bergen/Nesttun	LBG
Biogass Energi	Bærum	LBG
Gasum	Sandnes	LBG
Gasum	Håbakken	LBG
Gasum	Ål	LBG
Gasum	Kristiansand	LBG
Remiks miljøpark	Tromsø	LBG
Remiks miljøpark	Narvik/Bjerkvik	LBG
Remiks miljøpark	Alta	LBG
Gasum	Flytende Biogassanlegg	LBG/CBG
Air Liquide Skagerak	Biogassfyllestasjon for flytende biogass i Sør-Norge	LBG/CBG
Air Liquide Skagerak	Biogassfyllestasjon for flytende biogass nr. 2 i Sør-Norge	LBG/CBG
Gasum	Fyllestasjon Trondheim	LBG/CBG
Biogass Energi	Biogass fyllestasjon Aksdal	LBG
Air Liquide Skagerak	Biogassfyllestasjon for flytende biogass (LBG) nr. 3 i Sør-Norge	LBG/CBG
Gasum	Biogass fyllestasjon Innlandsporten	LBG
Gasum	Fyllestasjon Ålesund	LBG/CBG

8. Anser regjeringen at dette er å gjennomføre Stortingets vedtak om obligatorisk takstfritak for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger?

Spørsmålet har blitt oversendt til samferdselsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringens oppfølging av anmodningsvedtak nr. 757, 10. juni 2022 er omtalt i Prop. 1 S (2022-2023). En ny takstklasse «gass» var på plass 1. september 2022, og forutsatt lokalpolitiske vedtak, kan det innføres fritak eller redusert takst for gassdrevne kjøretøy i takstgruppe 2 i de bompengefinansierte bypakkene som allerede har et opplegg for miljødifferensiering. Bakgrunnen for at det er lagt opp til at fritak/reduert takst for gassdrevne kjøretøy først og fremst kan tas i bruk i byområder, er at det i dag kun er i byområdene det er mulighet til og tilrettelagt for – både juridisk og innenfor AutoPASS – et fleksibelt takstsystem der takstene bl.a. kan differensieres etter kjøretøyets miljøegenskaper, jf. veglova § 27 andre ledd. Som det fremgår av Prop. 1 S anser Samferdselsdepartementet

anmodningsvedtaket som fulgt opp. Stortingets endelige behandling av
anmodningsvedtakene skjer gjennom behandling av Meld. St. 4 (2022-2023).»

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Terje Aasland', with a stylized flourish at the end.

Terje Aasland

